

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Ianvarii Et Febrvarii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258

De S. Hildephonso episcopo Toletano.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77365)

redijisset, videt quidem rursus sanctos suam capsam ingressos, habens verò schedulam in manibus, illa solo manente signaculo. Quod quidem cum soluisset, priorem quidem scripturam inuenit deletam, alienam autem videt positam subscriptionem, quae sic habebat: Propter Iohannem seruum meum deletum est tuum magnum peccatum. Declarabit autem id quoque, quod de eo dicendum est, quanta esset viri virtus, & quantum beatitudinem ex ea sit assecutus.

Nam vir quidam, nomine Sabinus, temperanter admodum & è virtute viuens, monasticam & à negocijs remotam vitam exercens Alexandriae, hora, qua beatus decessit Iohannes, putabat existens in ecstasi se eum videre egressum ex Episcopatu cum vniuerso clero, habentem in manu lampadem, & iter ad regem ingredientem, viro quodam splendidissimo, habitu cubiculario, cum accersente: & puella quadam speciosissima, ut diceret etiam ipsum solem ei primas partes cedere in pulchritudine, cui erat caput oleae corona redimitum: & aliquando quidem eum praecedente, aliquando autem manum quoque tangente, & simul incedente. Cum autem diem adnotasset is, qui viderat, (Erat verò memoria Menae magni martyris) tunc autem venissent quidam à Cypro, ab ipsis accepit, quod illo ipso die, quo haec visa sunt, inclytus Iohannes excessit ex hoc mundo.

Vir quidam alius Alexandrinus, qui erat ipse quoque ex ijs, qui sunt pietate insignes, vidit ea ipsa nocte examen pauperum & multitudinem orphanorum & viduarum, quae numero non poterat comprehendere, habentem in manibus ramos oliuarum, & praecedentem Patriarcham, euntem ad synaxim. Sufficiunt haec testimonia maxima magni Iohannis ad Deum fidei. Quod autem est maximum, & caret omni dubitatione: celebrabantur anniuersaria magni & admirabilium operum effectoris Tychonis. Deinde cum perageretur de more hymnodia, & simul esset congregata populi multitudo, Deus admirabilem, volens apertum reddere, quantum fuerit apud eum gloriam consecutus is, qui fuerat eius benignitatis, quoad eius fieri poterat, amulator, Iohannes, inquam, qui cognomen accepit à misericordia: voluit ut ex eius diuinis reliquijs copia scaturiret vnguenta, emittentia suaueolentem odorem curationum. Quibus fruentibus qui in ea inciderant, communiter Deum, qui sic eos qui ipsum glorificat, longè amplius glorificat, gratis labris glorificauerunt. Cui nos quoque oportet quam conuenit offerre glorificationem, glorificantes patrem & filium & spiritum sanctum, ynam in tribus diuinitatem & potentiam, nunc & semper & in secula seculorum, Amen.

Corpus sanctissimi viri adhuc incorruptum, Turcarum tyrannus dono misit Matthiae Hungarorum regi, asseruaturque honorifice in sacello regio Castris Budensis, multis illuc miraculis coruscans, ut testatur F. Pelbartus de Themesuar in Sermionibus de Sanctis.

VITA S. HILDEPHONSI, TOLETANAE VRBIS EPISCOPI, AVTHORE IULIANO POMERIO, EIVSDEM vrbis pontifice. Habetur etiam in Tomis Aloysij, sed mutila, imperfecta, atque mendis scatens.

IANVAR. 23.

Ab infantia castus vixit.

Isidori episcopi fit discipulus.

Hildephonsus memoria sui temporis clarus, & irriguis eloquentiae floribus exornatus, seculo etatis nostrae nobilissimus Toletanae ciuitatis adscitus in cathedra praeful, post sanctum Eugenium in sacerdotium consecratur, vir tanta laude dignissimus, quanta & virtutum gratia numerosus. Qui ab ipsis cunabulis eunuchus permanens, magnū in se Domino habitaculum praeparauit: Qui non manubrio materialium, sed diuino secatus est gladio. Nec ingenio ferramentorum rescavit libidinem, sed munere celesti meruit sanctitatem. Quiq; mellifluas dapes de paradiso Dei capiens, & per totam Hesperiam dispergens, in ediam nostram ingenti eloquio satiauit. Non impar meritis Isidori, de cuius fonte adhuc clientulus purissimos latices bibit. Nam directus à sancto Eugenio, venerabili Toletanae sedis Episcopo, ad supradictum doctorem Isidorum Hispalensem archiepiscopum, cum sibi iam sciolus videretur, adeo ab eo tentus & climatus est, & ut ferunt, aliquo ferro constructus, ut si

ut, si quid scientiæ deerat, plenius instrueretur. Tandem ergo optimè informatus, ad pedagogum suum dominum Eugenium remeans, non post multos dies diaconij officium adeptus est. Hic igitur sub rudimentis infantia adhuc degens, diuino tactus spiritu, monachorum vita delectatus, contemptis parentum rerumque affectibus, Agaliense cœnobium petijt, monachumque se in eo multis annis decenter exhibuit. Cœnobium quoque virginum in Deibrensi villa cōstruxit, ac proprijs opibus ditauit. Rector deinde vel Abbas effectus Agalienfis cœnobij, monachorum mores exercuit, rem discretè vitamque seruauit. Vbi statim in officio clarens, duas Missas in laudem beatorum Cosmæ & Damiani martyrum, quas in festiuitate eorum psallerent, miro modulationis modo composuit: Quæ Missæ infra annum tenentur notatæ. Deinde post multum tempus, decedente sancto Eugenio, regali violentia Tolertum deducitur, atque ibidem pontifex subrogatur. Cuius statim virtus enucleata in sede Romulæa resulsit, & veluti facula ignea ardens, omnem Hesperiam perlustrauit. Cuius doctrina usque hodie fulget Ecclesia, vt sol & luna. Cuius memoria in benedictionem odoris, & compositione incensi habetur.

Fuit denique timoris Dei instantia plenus, religione comptus, compunctione probus, incessu grauis, honestate laudabilis, patientia singularis, secreti tacitus, sapientia summus, differendi ingenio clarus, eloquendi facultate præcipuus, linguæ flumine copiosus: tantoque eloqui decore est celebris habitus, vt disputationum eius profunda oratio dum porrectè dirigitur, non homo, sed Deus per hominem loqui assatum crederetur. Scripsit sane quamplurimos libros, luculentissimi sermone potissimos, quos idem in tot partibus censuit diuidendos: id est, librum de sapientiæ imbecillitate propria, librum de virginitate beatæ Mariæ contra tres hæreticos, Opusculum de proprietate personarum patris & filij & spiritus sancti, Opusculum annotationum aditionis diuinæ, Opusculum annotationum in sacramentis, librum in cognitione baptismi vniuersum, librum epistolarum, Missarum, hymnorum atque Sermonum. Scripsit & alia multa, quæ varijs occupationibus impeditus, alia coepit, alia semiplena reliquit.

Hic igitur dono afflatus superno, reliquias sanctæ ac Deo dicatæ virginis & confessoris Leochadiæ, adueniente rege in sedem suam regiam ob festiuitatem, omnibus adstantibus præsentauit. Nam ante tumulam virginis orante Hildephonso in genia pro-noluto, tumulus, in quo sanctum corpus eius humatum est, exiliuit, & operculum, quod vix triginta iuuenes mouere possent, angelicis manibus eleuatum: velum, quod sanctæ virginis membra tegebat, consurrexit, tanquam illud ipsa viuens foras submitteret, & veluti manibus hominum extensum eleuaretur, atque conspectui eius virgo pulcherrima procederet, clamantibus episcopis, principibus, presbyteris, diaconibus, clero ac populo: Deo gratias in caelo, Deo gratias in terris. Ipse vero manibus completens oblatum, talia promebat vota, vociferans cum populo, & dicens: Deo gratias. Clerus verò vehementer psallebat Alleluia, & canticum, quod ipse dominus archiepiscopus composuerat in laudem eius, Speciosa facta es, alleluia. Sic clero & populo reboante, clamabat episcopus, inter voces populi veluti mugiens, vt aliquod incisorium illi deferrent, vnde quod manibus tenebat præcideretur, & nemo illi occurrebat: quia populus vastis vocibus insistebat. Nam & sancta virgo quod spontè obtulerat, retrahebat. Sed & rex Recesundus, qui aderat, cultrum modicum, quem in theca tenebat, episcopo cum lachrymis offerebat, & collo submisso supplices manus à throno suo extendens, deprecabatur, vt episcopus, non haberet indignum. Quem ille apprehendens, quod manu laua iam modicum tenebat, dextera præcidit, & cultrum ipsum simul cum ipsis reliquijs in thecis argenteis collocauit, indignum iudicans, vt qui sancta præciderat, polluta vitra tangeret.

Alia adhuc miracula spiritus sanctus per eum peregit: quæ quia longum est omnia recensere, ex multis pauca aggrediamur. Superueniente namque die sanctæ & semper virginis Mariæ, ante tres dies litanias peregit, & Missam, quæ in eius laudem caneretur, composuit. At vbi ventum est ad eius sanctam solennitatem, quæ est Assumptio, tam regem quam populum ad hanc gratiam sollicitabat. Nam seruus Dei Hildephonsus, maiore ad hoc munere fretus, dum dominæ suæ, Deo præfute, seruans eius solennitatem susciperet, & in laudem ipsius Dei genitricis summo cordis affectu harmonica modulatione composita carmina aptaret, & libellum virginitatis, more synony-

Fit diaconus.

Monachatum profectur.

Creatur Abbas.

Cogitur esse episcopus.

Item scripsit.

Reliquie S. Leochadiæ diuinitus declaratur.

Reliquie S. Leochadiæ diuinitus declaratur.

Reliquie S. Leochadiæ diuinitus declaratur.

Reliquie S. Leochadiæ diuinitus declaratur.

Reliquie S. Leochadiæ diuinitus declaratur.

mo testimonijs veteris ac noui testamenti plenum, comprè edidisset, & digna facundia ac magnificentia iam præfatæ dominæ suæ festum exornasset: Dumq; ante horas matutinas solito more ad obsequia Deo peragenda consurgeret, vt vigilias suo Domino consecraret, diacono vel subdiacono atq; clero ante eum cum faculis præcedentibus, subito ostium aperientes, & ecclesiam intuentes splendore cælesti micantē, deficientes ad lumen, quod ferre non valuerunt, aufugientesq; cū tremore, faculas quas manibus tenebant, reliquerunt, & vestigia, per quæ venerant, repetentes, propè mortui reuersi sunt ad sodales. Sollicitè verò omnis cōgregatio requirebat, quid de Dei seruo ageretur cum angelicis choris, quos tam subito expauerant custodes, vt terga ad ostium dantes, ita aufugerent. At ille benè sibi conscius, ante altare beatæ semper virginis procedens, reperit in cathedra ipsam dominam sedentem, vbi erat solitus sedere & populum salutare: Et eleuatis oculis, vidit in circuitu eius omnem absidem repletam virginum choris, quæ de canticis David modulata suauitate aliquid cantabant. Adspiciensque in eam ipse sibi benè conscius & Deo charissimus, talem nostræ dominæ ad se loquentis vocem audiuit: Propera in occursum serue Dei rectissime, & accipe de manu mea munusculum, quod tibi de thesauro filij mei attuli. Sic enim tibi opus est, vt benedictione tegminis, quæ tibi data est, in meo tantum die vtaris. Et quia oculos fidei fixos in meo semper seruitio tenens mansisti, & laudem meam diffusa in labijs tuis gratia, dulciter in cordibus fidelium depinxisti: & vestimentis ecclesiæ iam in hac vita ornatus eris, & in futuro in promptuarijs meis cum alijs seruis filij mei lætaberis. Et his dictis, vnà cum virginibus & luce, quæ venerat, ab oculis eius remeavit. Remansit verò Dei seruus in tantum securus de adipiscenda gloria, quantum præsciis de promissa sibi victoriæ palma. Vestis quoque, quam detulerat Dei mater, seruatur in Tolctana ecclesia, miræque subtilitatis, mirique candoris. Cathedram autem episcopalem, in qua dignata est residere Dei mater, nullus postea sedere præsumpsit episcopus, nisi dominus Sigibertus, qui statim sedem ipsam perdens, exilio relegatus est. Nouem itaque annis & duobus ferè mensibus vir Dei Hildefonsus clarus extitit meritis, & retentatione pontificalis regiminis. Expleto autem xvij. prædicti regis Recessundi anno, die x. Calend. Februarij domicilio carnis exiuit, atque in ecclesia B. Leochadię honorificè tumulatur. Non defuerunt ei promissa à regina cæli, beata gaudia: quinimodò ea suffragante, felix eius anima ad cæli perlata est palatia, vbi filium virginis conuetur in sua gloria, Amen.

Viso admiranda.

Vestem ei mirificam donat virgo Maria.

MARTYRIVM SANCTI BABYLAE EPISCOPI ET MARTYRIS, AVTHORE D. IOANNE CHRYSO-

stomo contra Gentiles: omisis quibusdam ob vitandam nimiam prolixitatem. Interpres est Germanus Brixius Altisiodorensis, Canonicus Parisiensis.

Habetur tom. 3. op. sum ciuile.

IANVAR. 24

Vòd vetera ea, quæ nos auditu accepimus, non minore fide digna sint, quam quæ præsentia sunt, & quæ ipsi videmus, id certè omnes fateantur, nisi si qui fortè stupidi ac delirantes fuerint. Verùm vt victoriam etiam vel ex superioribus facultatibus reportemus, volo & memoriæ nostræ nouum quoddam atq; inopinatum facinus proferre. Enimverò nē tumultuemini, si miraculum ætate nostra factum disturum me pollicitus, tamen à veteri historia narrationis exordiū contexere aggredior. neque enim intra vetera illa tantum subsistam, neque quæ ego vetera sum huc allaturus, ea à reuorum nouarum argumento discrepant: sic enim vtraque inter se coherent, vt non possis illorum consequentiam alteram ab altera separare. Id quod auditis rebus probè iudicabitis.

Numeri anus is fuit.

Fuit Imperator quidam Maiorum nostrorum temporibus, qui qualis alioqui fuerit, dicere non habeo: verùm vbi scelus ab eodem magna audacia atq; improbitate factū audi-